

Høring om ny kirkeordning

Biskopen i Nord-Hålogaland takker for tilsendte forslag til ny kirkeordning for Den norske kirke. Dette er et viktig redskap for kirken, og vi er glade for å se at det har blitt gjort et godt og grundig arbeid med forslaget. Vi vil komme med våre innspill til forslaget, og vil først gi noen generelle innspill før vi tar for oss en del av enkeltparagrafene i forslaget

Generelle innspill

- 1) I det store og det hele anser vi forslaget som et greit forslag til ny kirkeordning. Det er stort sett en videreføring av den ordningen som allerede er med enkelte nødvendige justeringer. Man kunne selvsagt ønske seg en mer offensiv holdning, der man benytter anledningen til å gå grundigere opp i systemet og gjøre mer fundamentale endringer, men samtidig betyr denne restriktive holdningen at forslaget som sagt generelt er greit. Det er likevel verdt å spørre seg selv om man med dette valget har gått glipp av en mulighet til å rydde opp i kirkens strukturer.
- 2) Det virker som om ordningen tar utgangspunkt i at dagens finansieringsordning fortsetter, med både statlig og kommunal finansiering. Dette mener vi er uheldig. Blir det bare statlig finansiering må man sannsynligvis begynne et nytt arbeid med kirkeordning. Det burde derfor bli utarbeidet et forslag som også ivaretar en finansieringsordning uten kommunal finansiering.
- 3) Forslaget legger opp til at bestemmelser om Mellomkirkelig råd går ut av kirkeordningen, siden rådet blir foreslått gjort om til et fagutvalg. Biskopen i Nord-Hålogaland vil ikke med dette uttale seg om selve saken, at Mellomkirkelig råd blir omgjort til et fagutvalg. Dette kan det være gode grunner til å gjøre, uten at vi kjenner disse. Derimot mener vi at dette er et så stort grep at det ikke bør informeres om nærmest som en bisetning i et høringsdokument som omhandler noe annet enn Mellomkirkelig råd.

Til paragrafene

§11: Biskopen i Nord-Hålogaland ønsker å peke på to punkter med denne paragrafen

A) Det blir spesifisert at bare personer som «har lovlig opphold i riket» kan være medlemmer av Den norske kirke. På en måte er dette naturlig siden medlemmer utløser tilskudd. Det er derimot ikke teologisk riktig at medlemskap i kirken skal avgjøres av juridiske bestemmelser for oppholdstillatelse. Vi mener at det kan presiseres at Den norske kirke «anser» dømte personer (papirløse og andre) som medlemmer om de melder seg inn i kirken, at disse får rettigheter som stemmerett og rett til å sitte i valgte råd o.l, men ikke blir regnet som tilskuddsutløsende medlemmer. Dette er teologisk riktig, da dåp skal være det eneste medlemskriteriet i vår kirke.

B) Presiseringen av at inn- og utmelding skjer ved henvendelse til prest bør endres slik at dette blir mer åpent. «Innmelding i og utmelding av Den norske kirke skjer ved henvendelse til den som har ansvar for....» eller lignende.

§13: Biskopen i Nord-Hålogaland mener det er bra at prosessen med å bli overført til et annet sokn en der en person geografisk hører til blir gjort lettere.

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland biskop

§15: Biskopen i Nord-Hålogaland ønsker å peke på flere punkter med denne paragrafen

A) Om det ikke blir kommunal finansiering er det ikke naturlig å presisere at det skal være et fellesråd. Det er bedre å formulere dette som et «kan».

B) Det er bra at det blir åpnet for at flere sokn kan ha felles menighetsråd

C) Det er også bra at man legger opp til en ordning der man kan ha felles fellesråd på tvers av kommuner og for andre ordninger i kommuner med svært mange sokn, men igjen er dette et punkt som ikke nødvendigvis skal eller trenger å være med om det ikke blir kommunal finansiering.

D) Det er også fint at det ligger inne en klausul som muliggjør ulike forsøksordninger for denne strukturen.

§16: Biskopen i Nord-Hålogaland mener at å stille til valg i et menighetsråd bør være et aktivt valg, ikke noe man må be om fritak for. En plikt «til å ta imot valg» kan gjøre at folk melder seg ut av Den norske kirke for å slippe å sitte i menighetsråd. Dette kan særlig bli et problem i mindre bygdesamfunn der det enkelte steder allerede er en uformell «plikt», der plassene i menighetsrådet nærmest går på omgang mellom familiene.

§20: Bestemmelsen «Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal godkjennes av kirkelig fellesråd» fordrer at det faktisk er et kirkelig fellesråd. Det er noe som mest sannsynlig ikke vil være lovpålagt med den nye loven om tros- og livssynssamfunn, og fellesråd er heller ikke noe som trenger å være om det ikke blir kommunal finansiering. Vi mener at denne formuleringen bør endres.

§21: Vi finner følgende formulering for åpen, slik at det muliggjør både misbruk og kupp av menighetsmøter: «Menighetsmøtet kalles sammen av menighetsrådet så ofte det er påkrevd eller finnes ønskelig eller når minst 20 av soknets stemmeberettigede krever det». Det bør her inn en begrensning. Slik det står nå kan en aksjonsgruppe på mer enn 20 personer kalle inn til menighetsmøte igjen og igjen, og på den måten trumfe gjennom det de ønsker ved å slite ut resten av menigheten. Kirkemøtet kan, slik teksten nå står, legge inn en begrensning her, men dette mener vi er et punkt som i så stor grad åpner for misbruk at det bør sikres i selve kirkeordningen og ikke i underliggende regler.

§22: Med problemene rundt innføring av ny vigselførelse, mener vi det kan være lurt å bytte ut ordene «gudstjenestlige bøker» med noe mer beskrivende for å unngå slike problemer i fremtiden

§23-25: Biskopen i Nord-Hålogaland mener at disse paragrafene bør skrives slik at ordningen tar høyde for ulike finansieringsordninger. Slik det står nå mener vi paragrafene ikke tar høyde for at det kan bli en statlig finansieringsordning. Vi mener derfor at paragrafene bør skrives om, men vil komme med et innspill til teksten i §25 slik den foreligger i forslaget.

§25: I forslaget § 15 åpnes det for at et fellesråd kan omfatte flere kommuner. §25 må formuleres slik at dette også blir gjenspeilet i denne paragrafen. Slik det står i forslaget er det ikke tatt høyde for fellesråd bestående av flere kommuner i formuleringen.

§27-31: Som et generelt innsteg til avsnittet om kirker ønsker Biskopen i Nord-Hålogaland å si følgende: Kirkebyggene er av de fremste kulturhistoriske monumentene vi har både som samfunn og

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland biskop

kirke, og vi mener derfor at det er godt at det fremdeles blir lagt opp til at Riksantikvaren skal spille en rolle i bevaring av verneverdige kirker.

§27: Det er godt at Kirkerådet blir gitt ansvar for å godkjenne kirker.

§28: Med tanke på fremtidige utfordringer kan det være fornuftig at det presiseres at Kirkerådet kan samtykke i rivning og lignende av kirker, ikke bare salg, slik det nå står. Kirkerådet har i §31 myndighet til å godkjenne nedlegging, som igjen kan føre til riving, men vi mener likevel det kan være fornuftig å presisere dette i denne paragrafen.

§32: Som med §16 mener Biskopen i Nord-Hålogaland at at det å stille til valg må være et aktivt valg og ikke noe man må bes seg fritatt fra. På samme måte som at vi ved denne paragrafen argumenterte for at en slik tvang kan føre til at folk melder seg ut av Den norske kirke, vil dette gjelde også for denne paragrafen.

§35: Det er bra at det presiseres at preses og leder for Samisk Kirkeråd sitter i Kirkemøtet.

I det fremlagte forslaget foreslås det å endre Kirkemøtets sammensetning slik at preses i Bispemøtet har sete i Kirkemøtet uten at dette er en funksjon av å ha sete i et bispedømmeråd. Det blir mulig når skranken som er satt i gjeldende kirkelov, som sier at Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene, bortfaller.

Bispemøtets preses har i dag sete i Nidaros bispedømmeråd og har tilsyn med domprostiet. Vi støtter endringsforslaget ettersom det gir en større fleksibilitet i hvordan presesembetet kan organiseres. Det er samtidig viktig å opprettholde forståelsen av at preses er biskop på lik linje med de andre biskopene, og at det er essensielt at preses har en reell tilsynsoppgave. Å endre grunnlaget for preses sitt medlemskap i Kirkemøtet må derfor ikke oppfattes som en endring av preses sin rolle i bispekollegiet eller Den norske kirke som sådan.

§37-38: Biskopen i Nord-Hålogaland mener at endringene som har blitt gjort i disse to paragrafene er gode. Det er bra at sammensetningen av Kirkerådet blir slått fast og det er også bra at det blir sagt at læresaker skal til Bispemøtet

§39: Biskopen i Nord-Hålogaland vil i all hovedsak uttrykke tilfredshet med de foreslåtte endringene i paragrafen som omhandler Bispemøtet. Forslaget tar i større grad enn gjeldende paragraf inn hva Bispemøtets arbeid består av. Forslaget innebærer at bestemmelser som nå er gitt i forskriften «Reglement for Bispemøtet» tas inn i kirkeordningen, og at reglementet dermed gjøres overflødig. Dette vil forenkle det totale regelbildet, og er som sådan et godt grep.

Andre ledd: I en ny første setning heter det at Bispemøtet «skal utøve tilsyn med og pastoralt lederskap i Den norske kirke, ivareta kirkens lære og teologi og fremme enhet i kirken og med andre kirker.»

Vi er usikre på om dette er en godt grep og en tilstrekkelig balansert formulering, og vil understreke at det uansett ikke må forstå det slik at Bispemøtet fører et slags overtilsyn med Den norske kirke. Det er den enkelte biskop som fører tilsyn med kirken, med jurisdiksjon begrenset av den kirkelige inndeling. Bispemøtet kan derfor ikke betraktes som et organ som griper inn i biskopenes

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland biskop

selvstendige tilsynsansvar. Det avgrenses forsåvidt mot en slik tolkning i tredje ledd, men det er viktig at dette ikke kan misforstås.

«Bispemøtet utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet og avgir uttalelse i saker som det blir forelagt av Kirkemøtet, Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd.» Denne formuleringen er i all hovedsak en videreføring av Reglement for Bispemøtet § 2 annet ledd. Nytt er inkluderingen av Kirkerådet og Den norske kirkes klagenemnd. Kirkemøtet har bestemt at Bispemøtet behandler læreklager, og at det derfor er naturlig å inkludere klagenemnda. Hva gjelder Kirkerådet er relasjonen mellom disse mer sammensatt. Intensjonen bak formuleringen er at Kirkerådet forbereder og innstiller på liturgisaker og at disse må forelegges for Bispemøtet til uttalelse (jf § 38 fjerde og femte ledd i høringsforslaget). Samtidig har det vært et ønske fra Bispemøtet å se på relasjonen mellom disse to organene. Bispemøtet oppfatter vår kirkeordning slik at Kirkerådet og Bispemøtet er sidestilte organer under Kirkemøtet. Vi har derfor en avventende holdning til denne formuleringen i påvente av en utredning av Bispemøtets plass i kirkeordningen, og videre endringer i kirkeordningsarbeidet.

Femte ledd: Formuleringen om at Bispemøtet skal ha sekretær, kan synes unnselig. Den er imidlertid av stor viktighet, og vi vil støtte at den tas inn i kirkeordningen på denne måten og anser dette som et viktig anliggende.

Sekretær for Bispemøtet er ikke uten videre å sidestille hverken med daglig leder for bispedømmeråd (§ 33) og kirkeråd (§ 38) eller daglig leder for kirkelig fellesråd (§ 24) eller menighetsråd (§ 19). Heller ikke disse fire daglig leder-stillingene er sammenfallende i funksjon og grunnlag.

Selv om det her er snakk om en litt annen funksjon, er det likevel i effekt et uttrykk for at Bispemøtet er et selvstendig, sentralkirkelig organ med uavhengighet til øvrige kirkelige organer, inkludert Kirkerådet. Det var Kirkedepartementet som i 1984, da Kirkemøtet ble etablert, innførte denne setningen i «Reglement for Bispemøtet», nettopp for å understreke Bispemøtets karakter av selvstendig kirkelig organ. Denne bestemmelsen representerer derfor en viktig skranke mot å redusere Bispemøtet til et rent kollegafellesskap, og på den måten undergrave Bispemøtets mulighet til å utøve sin oppgave.

At Bispemøtet skal ha sekretær, og i det inkludert egne sekretariatsfunksjoner, er likevel ikke til hinder for at Bispemøtet kan trekke veksler på og samarbeide med sekretariatskapasitet i andre kirkelige sekretariatsmiljøer, bla Kirkerådets.

Sjette ledd: Vi ser det som både naturlig og nødvendig at Bispemøtet har hjemmel til å fastsette egen forretningsorden, og ser det som hensiktsmessig at dette forankres i kirkeordningen.

§45: Biskopen i Nord-Hålogaland deler Kirkerådets engasjement for å få de valgte medlemmene av Den norske kirkes råd og utvalg til å følge opp sine oppgaver. Vi mener likevel det er meningsløst og kontraproduktivt å «forplikte» medlemmer til dette i paragrafs form i kirkeordningen, særlig når man ikke har noen sanksjonsmuligheter. Man kan i det lengste bruke ordet «forventer».

§47: Kan det her brukes et annet ord en «ombud»? For eksempel «tillitsvalgt» eller lignende?

DEN NORSKE KIRKE

Nord-Hålogaland biskop

Olav Øygard

Biskop i Nord-Hålogaland